

men en communal og Statsfag; men Kirken har aldrig indrømmet, at Fattigvæsenet er en Statsfag og kan aldrig indrømme det uden at svigte sig selv og sin Pligt. Kirken har indlædt sig paa Underhandlinger med Staten, men har aldrig opgivet sit Rald og sin Ret til at have et vaagent Die med, hvorledes Staten røgter dette Hverd, og derfor maa Præsten, naar han staaer paa Kirkens Grund, ifølge sin Stilling hævde sin Ret til at vaage over, at Staten efter den christelige Aands og Nærighedens Principer sørger for de Fattiges Liv, og at Undervisningen stæer paa en forsvarlig christelig Maade, det vil sige overeensstemmende med Kirkens Anstuelser. Man har ligesom villet give det Syn af, at dette Forslag skulde være skrevet og indgivet til Gunst for Præsten; men jeg kan slet ikke finde nogen saadan Anbefaling for Forslaget. Den nidkjære Præst vil ikke saaledes isoleres, han vil ikke saaledes hibses op i Skyerne; han veed, at Christendommen er Liv og Sandhed, og det er hans Opgave, saavidt det staaer til ham, efter de Gaver og Gaver, Herren har givet ham, at bringe Livets og Sandhedens Lyse ind i den jordiske Tilværelses forskjellige Forhold. Jeg er fremdeles af den Formening, at naar man saaledes søger at isolere Præsten og Præstestanden, søger principmæssig at trænge ham tilbage fra Deelagtighed i dette Livs Forhold, er man inde paa en meget farlig Vej. Jeg troer, at der i en saadan Stræben ligger Spiren til Noget, som vi vist Alle ere bange for, nemlig Spiren til Hierarchie. — Jeg skal for Dieblisfket ikke hittede mig videre om Sagen. De nærmest foregaaende Talere have hittede sig paa en saadan Maade om den, at jeg ikke finder noget Videre at tilføie til, hvad de har udtalt.

N. Andersen: Dersom dette Forslag havde gjort det umuligt at beholde Præsten som Bestyrer af disse Sager, vilde jeg ganske vist ikke kunne have stemt for det; men jeg troer, at de Herrer, som ivre saa stærkt mod dette Forslag, kunne berolige sig dermed, at i Virkeligheden vil Forholdet i de allerfleste Tilfælde blive, som det er, selv om dette Forslag bliver ophævet til Lov. Jeg troer, at man i de fleste Tilfælde vil vælge Præsten til at

bestyre Skole- og Fattigvæsenet, saaledes som han hidtil har gjort, fordi han er lønnet derfor, og det er en overordentlig stor Byrde at vælte over paa Folk, der ikke have nogen som helst Erstatning derfor. Naar det er blevet sagt, at der aldeles ingen Trang er til et Lovforslag som dette, vil jeg dog ogsaa tillade mig at modsigte dette, i Forening med dem, som allerede have gjort det. Der er virkelig Tilfælde, hvor Præsterne slet ikke ere istand til at føre disse Sager, saaledes som det var ønskeligt, at de bleve førte. Der er allerede af et æret Medlem gjort opmærksom paa, at hvor man ubelækker Præsten fra at være Formand i Sogneforstanderskabet, tyder det hen paa, at der er saadanne Forhold tilstede. Det er dog imidlertid just ikke Tilfældet overalt. Der kan ogsaa være andre Grunde for, at Præsten ikke bliver valgt til Formand i Sogneforstanderskabet; men ganske vist kan det i mange Tilfælde tyde hen derpaa. Jeg seer heller ikke, hvorledes det kan blive krænkende for Præsten, at han af Communen skal vælges til at varetage disse Sager; mig forekommer det tværtimod at være en Ære for Præsten, naar Communen fandt sig foranlediget til at vælge ham dertil, istedetfor at den nu er tvungen til at tage ham dertil. Jeg skal i Anledning af de Udtalelser, der ere fremkomne fra det ærede Medlem for Ribe Amts Bde Valgkreds (Kühnell) om Christendoms gjerning, christelig Gjerning og Fattigunderstøttelse, dog tillade mig at udtale, at jeg ikke forstaaer den christelige Medlidenheds gjerning paa den Maade, som den ærede Taler synes at forstaae den. Jeg mener, at naar man vil gjøre Noget af christelig Barmhertighed, er det nærmest sit Eget, man skal gjøre Godt med, men noget Andet er det at gjøre godt med Andres Midler. Jeg troer, at det i det Hele taget ikke saa meget kan siges, at det er Christendoms gjerning, som Sogneforstanderskabet har at udføre ved at sørge for de Fattige; det er de borgerlige Love, som det udfører, og det er ikke blot Sogneforstanderskabets Pligt at sørge for de Fattige, men det er ogsaa dets Pligt at sørge for dem, der skulle høre til de Fattige, og de kunne visst ogsaa trænge til Bestyttelse ligeoverfor den Godgjørenhed, som man kunde have